

Maar er is zooals gezegd zooveel variatie in de teekening, dat het moeilijk is een algemeen lijkend portret te teekenen. Over 't algemeen geloof ik dat de mannetjes iets grooter zijn en naar verhouding grooter kop hebben.

Hoe intelligent ze er ook uitzien: als ware koudbloedige dieren zijn ze meestal verstand, d.w.z. kunnen urenlang in vrijwel dezelfde houding zitten, zonder iets op te merken.

Personen herkennen geloof ik niet dat ze kunnen, ze schijnen beter te hooren dan te zien, ze leeren in gevangenschap enkel hun buitengewone schuwheid af en blijven op het hooren van bekende geluiden rustig zitten, zonder, zooals in de natuur, bij het minste geruisch in hun holletje te verdwijnen.

M. DE H.

INTERESSANTE AQUARIUMBEWONERS

DE aquarium-liefhebbers bezitten tegenwoordig hoofdzakelijk exotische pracht-diertjes zooals: Paradijssvissen (*Macropodus viridi-auratus*), Prachtbarbeeltjes (*Barbus conchonus*), Kempvissen (*Betta pugnax*, *B. splendens* etc.) Draadvissen (*Trichogaster lalius* enz.) Zebrevissen (*Danio rerio*) enz. Deels omdat bovengenoemde vissen, door hun schitterende kleuren een lust voor het oog zijn, deels omdat de meesten zich gemakkelijk in de aquaria voortplanten.

Des zomers, in de warme maanden Juni, Juli en Augustus, breekt voor deze warmwater-vischjes het gunstige oogenblik aan, doch gedurende dezen tijd zijn de meeste van onze inlandsche zoetwatervissen moeilijk door den zomer te brengen, zonder fonteintje of doorluchting.

Grondeltjes, baarzen, possen en andere vissen snapen, door zuurstofgebrek gedwongen, naar lucht en als we het water niet spoedig ververschen volgt onherroepelijk de verstikkingsdood.

Daarom zijn de warmwater-vischjes alleszins aan te bevelen, daar zij voor betrekkelijk weinig geld in de naturaliën-winkels te koop worden aangeboden en de noodzakelijke verwarming in den winter met een Thermocon-aquarium of een Thermoplan weinig zorg baart.

Tot de eigenaardigste warmwater-vissen behooren zonder twijfel de *Klimbaars* (*Anabas scandens*; *scandens* = klimmend) en het *Slijkspringertje* (*Periophthalmus koelreuteri*).

De eerste visch, welke men tot de Labyrinth-vissen rekent is voor het eerst in 1891 door Dr. Schad—Treptow ingevoerd en is afkomstig uit Indië, Burma, de Maleische eilanden, Ceylon en de Philippijnen.

Hij lijkt veel op een baars en is dan ook door Luitenant Daldorf in 1797 als „*Perca scandens*” (*Perca* = baars; bv. *Perca fluviatilis* = rivierbaars) betiteld.

Het lijf heeft een gestrekten vorm en bereikt een lengte van ongeveer twintig c.M. De visch is op den rug bruingroen gekleurd en langs den buik geel.

De borstvinnen zijn roodachtig, de andere vinnen, met uitzondering van de rugvin geelachtig gekleurd. De iris van het oog is kopergeel.

De eigenaardigheid van dezen visch, waaraan hij ook zijn naam te danken heeft is, dat hij zich door middel van een dikken stekel, op het land kan voortbewegen. Met behulp

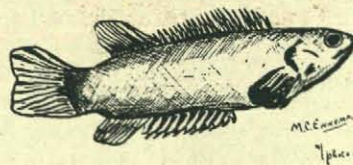

Fig. 1. Klimbaars.

van de stekels op de kieuwdeksels en de buikstekels kruipt de visch betrekkelijk snel voort.

De Klimbaars is klaarblijkelijk veel vroeger ook al waargenomen, want reeds in de 9e eeuw is door twee Arabische geleerden het bestaan van dezen visch bekend geworden.

Er werd verteld, dat ze in palmboomen klommen en dat zij palmwijn dronken, doch dit is natuurlijk overdreven. Nauwelijks kunnen ze een eind tegen de wortels der bij het water staande palmen opklimmen.

Wanneer de vochtige bodem van hun woonplaats, door de groote tropische hitte, geheel is uitgedroogd, moeten zij een nieuwe plas opzoeken en trekken dan ook, in grooten getale, over den bodem vooruit. Deze zwerftochten zouden natuurlijk onmogelijk zijn, indien ons vischje er geen speciale inrichting voor had. Deze bestaat uit twee groote holten boven de kieuwen. Deze holten staan in verbinding met de kieuwkamer en zijn door beenplaatjes beschermd tegen het uitdrogen. Deze inrichting noemt men het labyrinth.

Bij andere visschen drogen de kieuwen uit als zij bij toeval op het land geraken en kleven op elkaar zoodat ze geen zuurstof meer kunnen krijgen en daardoor sterven.

Moris schrijft over de klimbaars dat hij de visschen, in groote hoeveelheid te zamen, in het slijk van een half uitgedroogde poel gevonden heeft en dat ze daar, met graagte, door de pelikanen werden genuttigd.

In tegenstelling met bijna alle andere Labyrinth-visschen, bouwt de Klimbaars geen schuimnest. Hij heeft een temperatuur van minstens 20° Celsius nodig maar hij voelt zich nog behagelijker in water van 25 graden C.

Zij leggen de eieren aan de wateroppervlakte af en de jongen komen bij voldoende temperatuur van het aquariumwater na 1½—2 dagen uit. Nadat de jonge vischjes uit het ei zijn gekomen, plaatst men de ouders apart, wegens hun kannibalistische neigingen jegens hun kroost.

De oude visschen zelf zijn gauw aan hun verzorger gewend.

Men verzorgt de klimvisschen in de aquaria meer om hun eigenaardigheid van het springen en klauteren op de aquarium rots, dan om de schoonheid van lijf en kleuren.

Over het springen in de kamer-aquaria lezen we in Brehm het volgende:

„Bolau, die als een der eersten in den Hamburgschen Zoologischen tuin klimbaarzen verpleegd heeft bracht ze in het Reptiliënhuis onder. Daar sprongen zij voortdurend uit hun aquarium, dat hun schijnbaar niet goed beviel; zelfs over een 65 c.M. hoogen rand in het reptiliënterrarium, waar zij vele meters op het droge zand rondliepen.

Nadat zij in een grooteren bak gezet waren, hield het uitspringen na eenigen tijd op; zoodra echter Bolau ze in een klein bakje daarnaast plaatste, sprongen ze telkens weer er uit, om naar hun vroegere woning terug te keeren.”

Ten slotte dient even vermeld te worden, dat zij in hun woonplaats veel gevangen en gegeten worden.

Een tweede vreemde gast is het Slijkspringertje.

De Latijnsche naam luidt: *Periophthalmus koelreuteri*.

Hij wordt ook Bommi-visch en „Mud-shipper” genoemd. De laatste naam is hem door de Engelsche West-Afikaners gegeven. Hij behoort tot de Slijkgroondels (*Gobiidae*) en komt voor in Afrika, namelijk zoowel in het Westen als in het Oosten en zelfs tot aan de kust van Nieuw-Guinea toe.

Verder treffen we hem aan in Australië en langs de kusten van Oost- en Zuid-Azië, waar hij zich graag in het slijk ophoudt.

Hij is ingevoerd, van uit Japan door J. F. Umlauff te Hamburg in 1896. Later, in verschillende exemplaren door de kweekerijen in Conradshöhe. Het bijna cylindrische lijf is ongeveer 15 centimeter lang en lichtbruin met blauwe en donkerbruine vlekjes geteekend. De rugvin, die blauw is gekleurd, wordt van voren verlevendigd door een smallen witten band en van achteren is de vin voorzien van een krachtig blauw streepje.

De groote, uitpuilende, oogen welke aan den visch een grappig en vreemdsoortig uitzicht verleen, kunnen teruggetrokken worden. Ook kunnen de oogen van den „Bommi” met een ooglid bedekt worden.

Zoolang het slijkspringertje nog jong is, leeft het in het water, maar zoodra hij volwassen is, ligt hij het liefst, met het einde van zijn staart, in het water; hij kan op de een of andere, tot nog toe onbekende manier, zuurstof opnemen door zijn staartvin. Ook kruipt hij flink en vlug op het strand en vangt zijn voedsel voor het allergrootste deel op het droge.

Verder kunnen zij flink klimmen, en het is Pechuel-Loesche overkomen, dat visschen, die door een of andere oorzaak verschrikt geworden waren, zich verscheidene meters hoog van de wortels van Mangrove-boomen naar beneden lieten vallen.

Het is dus duidelijk, dat deze visch, haast geen echte visch meer kan genoemd worden, hij lijkt in vele opzichten op een amphibie, waarmee men zijn leefwijze ook het beste kan vergelijken.

Wanneer men dezen visch in een aquarium wil houden moet men daaraan natuurlijk denken; het verdient aanbeveling een deel van het aquarium als terrarium in te richten. Verder verlangt hij water van een temperatuur van minstens 21° Celsius tot 25° Celsius. Dit water moet samengesteld zijn uit $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ zeewater met zoetwater vermengd of, volgens andere opgaven uit $\frac{1}{3}$ zeewater en $\frac{2}{3}$ zoetwater. Zijn voedsel bestaat uit regenwormen, slakken, rupsen enz. Het is te betreuren, dat levende exemplaren van *Periophthalmus* koelreuteri zoo moeilijk te verkrijgen zijn. Vooral na den oorlog. Het zijn anders aardige visschen en het is grappig om te zien hoe ze, nu weer eens geheel onder water liggen, alleen met de groote kikkeroogen even boven de oppervlakte van het water uitsteken, dan weer dwaas rondhuppelen op het vochtige zand, waarin zij zich, tenminste in de natuur, bij het minste gevaar ingraven en zich op die wijze aan het oog van hun vijand onttrekken.

Van de voortplanting en de zorg voor de jonge vischjes is tot nog toe niets bekend.

Apeldoorn.

M. C. ENNEMA.

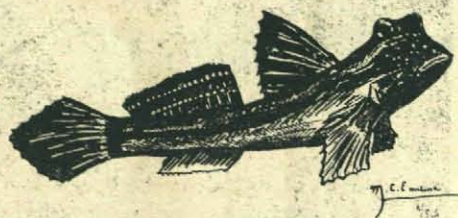

Fig. 2. Slijkspringer.

BEUKEN MET RUWE SCHORS.

VOOR natuurliefhebbers is het dikwijls een sport de verschillende houtgewassen ook in wintertoestand, dus dikwijls bladerloos, te leeren kennen.

Anderen vinden echter het uit elkaar houden dier boomsoorten een voortdurende puzzle, en het wordt er niet beter op, als men te doen heeft met afwijkende vormen.

Toch leveren deze afwijkingen mooie voorbeelden van den rijkdom der natuur en verdienen zij onder de algemeene aandacht te worden gebracht. Dergelijke variaties zijn niet alleen van belang als merkwaardigheid; voor wie dieper in het wezen der zaak zoekt door te dringen, vormen zij veelal zeer waardevolle aanknoopingspunten.

Eene, naar het mij blijkt, weinig bekende afwijking is het voorkomen van *beuken* met *ruwe schors*. Men vindt ze hier te lande op verschillende plaatsen. Gewoonlijk staan er enkele exemplaren bij elkaar, zooals aan den rand van den Wageningschen Berg en in het Haagsche bosch. De schors is niet altijd even ruw en slechts in enkele gevallen is de afwijking zoo groot,